

**Verhalen over ‘Zinloos’ Geweld:
Een Kwalitatieve Zoektocht naar Cognitieve Duidingsprocessen**

**Stories about ‘Senseless’ Violence:
A Qualitative Survey into Cognitive Labeling Processes**

Bart A. Witlox

eerste begeleider: dr. Hein F. M. Lodewijkx

tweede begeleider: dr. Arjan A.E.R. Bos

April 2008

Faculteit Psychologie

Afstudeerrichting Gezondheidspsychologie

Open Universiteit Nederland

Samenvatting

Het onderzoek naar welke (sociaal-)psychologische processen een rol vervullen in de cognitieve duiding van geweldsincidenten als zinvol of zinloos door niet-betrokken waarnemers staat nog in de kinderschoenen. Voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat ideeën over een rechtvaardige wereld, de bescherming van sacrale waarden, existentiële angst en identificatieprocessen een rol vervullen in deze duidingprocessen. Hier is nagegaan of, en zo ja hoe vaak, dergelijk duidingreacties spontaan voorkomen onder mensen wanneer zij bevraagd worden over zinloze of zinvolle geweldsincidenten. Die reacties zijn eerst kwalitatief gepeild door onder 20 respondenten diepte-interviews te houden, waarbij zij gevraagd werden spontaan hun verhalen te vertellen over twee verschillende incidenten van zinloos en twee van zinvol geweld. Op deze verhalen is eerst een kwalitatieve inhoudsanalyse verricht. Dit stelde ons in staat de spontane reacties op de vier incidenten te kwantificeren om daarop vervolgens herhaalde metingen analyses te verrichten met behulp van ANOVA's.

De belangrijkste conclusie is dat de duidingreacties (1) voor het grootste gedeelte overeenkomen met de reacties zoals die verondersteld worden in de bovengenoemde theorieën, maar ook (2) dat er een aantal andersoortige uitspraken gedaan zijn (zoals het vertonen van ambivalentie en identificatie richting familie en vrienden). Deze kunnen beschouwd worden als aanvulling op de huidige theoretische stand van zaken.

Abstract

Research into identifying the (social) psychological processes which play a role in the cognitive labeling of acts of violence as meaningful or senseless by outside observers is still in its infancy. Previous research revealed that just world-beliefs, the protection of sacred values, existential fear and identification processes play a role in these processes. We examined whether, and if so, the degree in which the theoretically proposed labelling reactions occurred spontaneously when people were confronted with four different episodes of violence. The reactions were qualitatively triggered during in-depth interviews with 20 participants. They were requested to give their spontaneous reactions to two different episodes of senseless and two of meaningful violence. First, participants' reactions were content analysed, after which the reactions were quantified, allowing us to perform repeated measurement analyses using ANOVAs.

The most important conclusion is that the responses show many similarities with those proposed in the theories. Additionally, unexpected labelling reactions to the episodes were also given, such as showing ambivalence and identification with family and friends of the victims. The latter reactions enrich and expand the current theoretical knowledge related to the labelling processes that are involved in senseless violent incidents.